

Bitwa pod Kockiem

Bitwa pod Kockiem była ostatnią regularną walką żołnierza polskiego podczas wojny obronnej Polski 1939 roku. Główny bohater walki, generał Franciszek Kleeberg, pochodził z rodziny o bogatych tradycjach patriotycznych, jego ojciec walczył w powstaniu styczniowym. Dowódca bitwy pod Kockiem zdobywał swoje doświadczenie wojskowe w wojsku austriackim i w Legionach J. Piłsudskiego. W chwili rozpoczęcia wojny był dowódcą Okręgu Korpusu Nr IX Brześć. Zgodnie z rozkazem naczelnego wodza Edwarda Rydza Śmigłego z dnia 09.09.1939 zorganizował obronę Polesia na linii Brześć-Pińsk. Dzień ten uważany jest za pierwszy dzień funkcjonowania Grupy Operacyjnej „Polesie”. Po utracie kontaktu z naczelnym wodzem i reorganizacji oddziałów 21.09.1939 powstała Samodzielna Grupa Operacyjna „Polesie”. Wobec sowieckiej agresji 17 września i odcięciu drogi do Rumunii gen. Fr. Kleeberg zdecydował iść z odsieczą dla oblężonej Warszawy. Po drodze w Stawach k. Dębłina zamierzał uzupełnić uzbrojenie i amunicję dla swego zgrupowania. Maszerując na zachód grupa toczyła zwycięskie, ciężkie boje z wojskami sowieckimi, jak chociażby pod Jabłoniem i Milanowem w rejonie Parczewa. SGO „Polesie” przepравиła się 26.09.1939 przez Bug w rejonie Włodawy. 1.X.1939 osiągnęła obszar między Łukowem, Radzyniem i Kockiem wchodząc w kontakt ogniowy z niemiecką 13 DPZmot. Działania wojenne toczyły się w rejonie; Kocka, Białobrzegów, Poizdowa, Annapola, Talczyzna, Woli Gułowskiej, Adamowa, Serokomli.

W pierwszych dniach bitwy Kock został poważnie zniszczony. Spalił się dach na kościele WNMP, zniszczeniu uległo wiele innych budynków. Potem główne ognisko walk koncentrowało się w rejonie Woli Gułowskiej. W wyniku tych walk Brygada Kawalerii „Edward” wyszła na tyły przeciwnika, a 60 DP przełamała obronę lewego skrzydła 13 DPZmot. Mimo taktycznego zwycięstwa gen. Kleeberg postanowił kapitulować wskutek wyczerpania amunicji oraz z uwagi na fakt podążania w rejon bitwy

niemieckiej 29 DPZmot. Rokowania kapitulacyjne zostały nawiązane po południu 5 października, wymiana ognia trwała do godz. 1.00 w nocy 6 października, ok. godz.2.00, parlamentariusze polscy przekazali uzgodniony akt kapitulacji, o godz.10.00 6 października rozpoczęło się składanie broni. Przed złożeniem broni żołnierzom odczytano pożegnalny rozkaz gen. Franciszka Kleeberga. Honorowa kapitulacja odbyła się na dziedzińcu kockiego pałacu przed niemiecką kompanią reprezentacyjną. Do niewoli niemieckiej dostało się ok.17 tys. polskich żołnierzy i oficerów. Generał Franciszek Kleeberg zmarł w niewoli niemieckiej w1941 roku. Jego prochy zostały sprowadzone do Polski w 1969 roku i spoczęły na cmentarzu wojskowym w Kocku wśród poległych Kleeberczyków. W bitwie zginęło ok.300 polskich żołnierzy, spoczywających również na cmentarzach parafialnych w Serokomli, Wojcieszkowie, Woli Gułowskiej i Adamowie.

Ostatni Rozkaz

Żołnierze Generała Kleeberga

Sztab Grupy Operacyjnej i Samodzielnej Grupy Operacyjnej
Dywizja "KOBRYŃ" 60 D.P. – płk. Adama Eplera
Dywizja Piechoty "BRZOZA" – 50 D.P. – płk.Ottokara Brzozy -Brzeziny
Dywizja Kawalerii "ZAZA" – gen. Zygmunta Podhorskiego
Podlaska Brygada Kawalerii – gen.bryg. Ludwika Kmicic-Skrzyńskiego
Marynarze Flotylli Pińskiej
Żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza – gen. bryg. Wilhelma Orlik-Rückemana
Dywizja Piechoty – 30 D.P. gen. Leopolda Cehaka
Żołnierze Korpusu Ochrony Pogranicza
i Oddziałów Zapasowych z Grupy gen. Wacława Przeździeckiego
Ośrodek Zapasowy Artylerii Pomiarowej
Samodzielny Batalion Chemiczny, Batalion Wartowniczy P.W.
Junackie Hufce Pracy
Młodociani i Ochotnicy